

Info Press

Reducerea perioadei de acordare a indemnizației pentru creșterea copilului ar avea efecte dramatice asupra familiilor vulnerabile, contribuind la creșterea numărului de persoane asistate social

București, 03 decembrie 2010 – Intenția Ministrului Muncii, Familiei și Protecției Sociale de scurtare a duratei de acordare a indemnizației pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani, de la 24 de luni la 12 luni, **respectiv în cazul copilului cu handicap de la 36 de luni la 24 de luni** sau de reducere a plafonului indemnizației de la 3.400 lei la 1.000 sau 1.500 lei, nu ia în considerare consecințele grave asupra creșterii natalității, și faptul că, în prezent, indemnizația reprezintă singura măsură de susținere a familiilor cu copii între 0 și 3 ani. Totodată, această măsură, aplicată discreționar, ar avea un efect contradictoriu devastator, mărinnd numărul persoanelor care au nevoie de asistență socială din partea statului.

Ținând cont de faptul că sistemul educațional preșcolar din România cuprinde doar copiii mai mari de 3 ani, **singura facilitate pentru copiii sub această vârstă rămâne cea a creșelor** (considerate și în prezent unități sanitare), **al căror număr nu acoperă nevoile reale ale societății.**

„Posibilitățile pe care le are un părinte din România pentru îngrijirea unui copil în vârstă de până la doi ani sunt limitate: creșele sunt insuficiente, iar instituția bonelor nu este reglementată, ceea ce înseamnă că părintele nu are mijloace legale, pentru a nu le mai menționa pe cele economice, pentru a-și lăsa copilul în grija unei bone. În plus, reinsertia mamei în câmpul muncii este sensibilă, pentru că, în cazul în care nu poate reveni la vechiul loc de muncă și este privată de indemnizația lunară până ce copilul împlinește doi ani, ea va deveni mult mai vulnerabilă și va avea nevoie de asistare socială din partea statului”, consideră **Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv Salvați Copiii România.**

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 148/2005 privind susținerea familiei în vederea creșterii copilului stabilește în art. 1 că, începând cu 1 ianuarie 2009, *„persoanele care, în*

ultimul an anterior datei nașterii copilului, au realizat timp de 12 luni venituri profesionale supuse impozitului pe venit potrivit Codul fiscal, beneficiază de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, de până la 3 ani, precum și de o indemnizație lunară în cuantum de 600 lei sau, opțional, în cuantum de 85% din media veniturilor realizate pe ultimele 12 luni, dar nu mai mult de 4.000 lei."

Prin art. 12 din **Legea nr. 118/ 2010** privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar cuantumul indemnizației anterior menționate a fost diminuat cu 15%, dar nu mai puțin de 600 lei, ceea ce a dus și la diminuarea plafonului maxim de la 4.000 lei la 3.400 lei.

Intenția Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale de reducere a perioadei de acordare a indemnizației pentru creșterea copilului nu are la bază niciun studiu de impact al măsurilor preconizate și nici un set de măsuri alternative, existând pericolul ca resursele să nu fie distribuite categoriilor sociale aflate cu adevărat în situații de risc. În acest sens, apare evident faptul că îngrijirea și educația copiilor ar trebuie să reprezinte pentru Guvernul României un domeniu prioritar, având în vedere vulnerabilitatea copiilor și familiilor lor în fața dificultăților de natură economică. În mod pregnant, măsurile guvernamentale se află însă în opoziție cu acest lucru. Lipsa de coerență a politicilor sociale și ignorarea importanței fundamentării acestora pe o analiză reală a factorilor, fapt care poate duce la inechități flagrante în distribuirea bunăstării și în respectarea drepturilor copilului, vor afecta pe termen scurt și mediu societatea românească, prin suplimentarea dramatică a numărului persoanelor ce vor fi asistate social, cu un rezultat imprevizibil privind capacitatea Guvernului de a răspunde eficient.

Organizația Salvați Copiii România consideră că reducerea perioadei de acordare a indemnizației pentru creșterea copilului reprezintă o greșeală din următoarele motive:

1. Ignorarea Strategiei Naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului 2008-2013

Reducerea perioadei de îngrijire la 1 an, respectiv 2 ani în cazul copilului cu handicap, contravine **Strategiei naționale în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului**

2008-2013, în care unul dintre obiectivele prioritare este „**întărirea capacităților parentale prin asumarea responsabilităților față de creșterea, îngrijirea și educarea propriilor copii**”. Indemnizația pentru susținerea familiei reprezintă o politică eficientă de creștere a capacității părinților prin asigurarea resurselor pentru creșterea și dezvoltarea copiilor lor. Din perspectiva Convenției ONU cu privire la drepturile copilului, **dreptul la supraviețuire și dezvoltare a copilului** trebuie asigurat prin politici adecvate de susținere și protecție a copiilor și familiilor, România, ca stat semnatar, fiind obligată să aloce resurse în limite maxime disponibile.

2. Suprimarea politicilor de creștere a natalității

Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Analiza Riscurilor Sociale și Demografice (2009) a subliniat faptul că menținerea natalității la un nivel scăzut reprezintă o evoluție demografică care accentuează riscurile sociale pe termen mediu și lung, România aflându-se din nou pe ultimul loc în Europa la acest capitol. La capitolul „**Ce-i de făcut?**”, una dintre soluțiile menționate a fost „**încurajarea natalității prin politici sociale țintite pe familiile cu copii mici**”, ceea ce corespunde direct prestației sociale a indemnizației. Este greu de crezut că aceste concluzii elaborate de Comisia Prezidențială, formată din experți independenți, pentru o mai bună cunoaștere, la nivel național, a riscurilor sociale și demografice, vor fi ignorate și înlocuite cu măsuri dictate doar de calcule economice fără o prealabilă consultare a reprezentanților părinților, societății civile și specialiștilor, fără a ține cont de interesul strategic de asigurare a unei natalități crescute.

În motivarea elaborării O.U.G.148/ 2005, susținerea familiei în vederea creșterii copilului are scopul limpede de stimulare a creșterii natalității. Aplicarea politicilor de susținere a familiei a constituit un factor care a condus la creșterea natalității în 2009, comparativ cu anii precedenți (de la 10 la mie în 2007, 10.3 la mie în 2008 la 10.4 la mie în 2009, conform INS). Deși creșterea nu pare a fi foarte mare, ea reprezintă o constantă în ultimii ani.

3. Lipsa serviciilor sociale furnizate de stat pentru copiii până la 3 ani

În Uniunea Europeană, perioada de îngrijire a copiilor variază de la 6 luni (Irlanda, Italia, Norvegia) la doi ani (Germania) sau trei ani (Austria, Cehia, Slovacia). Chiar dacă în alte țări europene durata de acordare a acestei facilități financiare pentru părinți este mai mică, dificultățile părinților cu copii mici sunt acoperite printr-o **multitudine de servicii adresate copilăriei timpurii**: centre de zi, servicii de îngrijire, servicii de monitorizare, centre maternale, servicii de vizitare a copilului la domiciliu, facilități medicale specializate pentru copilăria timpurie, servicii parentale, servicii de dezvoltare și îngrijire pentru copiii cu dizabilități etc. Iar rata de integrare în serviciile de îngrijire cu program prelungit a copiilor între 0 și 3 ani pornește de la 15% ajungând și la peste 70%, cu o medie de 30 de ore de îngrijire pe săptămână (conform www.oecd.org).

Deși această măsură de sprijin acordată familiilor cu nou-născuți în grijă a fost considerată o formă a „generozității” actualei administrații guvernamentale, reamintim că situația serviciilor sociale, care se adresează copiilor sub trei ani din România, este absolut deficitară în mediul urban și inexistentă în mediul rural. Întrucât sistemul educațional preșcolar cuprinde doar copiii începând cu vârsta de 3 ani, **singurele facilități pentru copiii sub această vârstă rămân creșele** (definite în **Legea nr. 263/2007** privind înființarea, organizarea și funcționarea creșelor ca fiind **servicii sociale specializate**, deci nu servicii destinate tuturor copiilor, ci doar celor cu probleme), **al căror număr a scăzut dramatic după 1989**. Dacă în 1990 erau 840 de creșe, în 2007 mai existau 272 (dezvoltate de către autoritățile locale) cu un număr total de 13.135 de paturi în condițiile în care numărul total al copiilor cu vârste sub 3 ani era de 855.339 la 1 iulie 2007 (conform ANPDC – www.copii.ro), ceea ce înseamnă o capacitate de cuprindere a copiilor în această formă de îngrijire de numai **1,8%**. Incredibil este faptul că **județe precum Sălaj, Botoșani, Galați, Ilfov și Giurgiu mai au doar o singură creșă**.

Ținând seama de această situație alarmantă, întrebarea legitimă care se pune este „**Ce măsuri va avea în vedere Guvernul României pentru asigurarea protecției copiilor aflați în cea mai vulnerabilă perioadă a copilăriei lor, dacă își va menține hotărârea de a renunța la politica actuală de sprijinire a familiilor cu copii între 0 și 3 ani?**”

4. O măsură antisocială și neproductivă economic

După două decenii de transformări ale sistemului de promovare și protecție a drepturilor copilului și familiei, în care politicile sociale au înregistrat progrese semnificative, anul 2010 riscă să se constituie în primul an de regres într-un context economic de mare dificultate pentru copiii și familiile din România.

Dintr-o altă perspectivă, aceea a familiei care a decis, cu un an sau 2 ani în urmă, să aibă copii, consecințele vor fi greu de înlăturat, părinții fiind nevoiți să adopte alte strategii de supraviețuire. Puțini dintre ei vor reveni cu ușurință la vechile locuri de muncă, veniturile propuse de către Ministerul Muncii fiind mult diminuate și astfel insuficiente pentru nevoile familiei. Familiile monoparentale sau cele cu mulți copii vor fi în risc de sărăcie, putând deveni pe termen lung o categorie de persoane asistate social.

5. Acord-cadru privind concediul pentru creșterea copilului (revizuit) - 18 iunie 2009

Acest Acord-cadru care stă la baza Directivei 2010/18/UE a Consiliului din 8 martie 2010 subliniază necesitatea furnizării de structuri de îngrijire a copiilor prin instituirea unei „combinații de măsuri echilibrate, integrate și coerente, care să cuprindă dispoziții în materie de concediu, organizare a muncii și **structuri de îngrijire.**” Acordul amintește că în multe state membre „există deja o mare varietate de măsuri și practici în materie de politici legate de concedii, de structurile de îngrijire a copiilor și de programele de lucru flexibile, adaptate necesităților lucrătorilor și celor ale angajatorilor și având drept obiectiv sprijinirea părinților în vederea concilierii între viața profesională, viața privată și viața de familie.”

În condițiile în care România nu dispune de structuri de îngrijire a copiilor, și nici de o legislație specifică care să oblige sau să ofere o orientare angajatorilor în stabilirea unor forme flexibile ale programelor de lucru pentru angajatorii cu copii sub 3 ani, politica Ministerului Muncii nu se încadrează în niciun fel în recomandările Acordului-cadru și implicit ale Directivei. În acest fel, orice măsură de eliminare sau de reducere a singurului beneficiu rămas părinților copiilor între 0 și 3 ani, va plasa România în afara politicii europene de stabilire a unor politici responsabile și echitabile pentru creșterea copilului între 0 și 3 ani.

6. Recomandări

Recunoscând necesitatea protecției dreptului la dezvoltare al tuturor copiilor, Organizația Salvați Copiii România consideră că **indemnizația de sprijinire a părinților cu copii în vârstă de până la 2 respectiv 3 ani trebuie să rămână în aceeași formă de reglementare**, acest beneficiu fiind absolut necesar în menținerea unei politici firești de protecție a copilului în primii săi ani de viață.

Ca alternativă la actuala reglementare, Guvernul României ar putea lua în considerare un **sistem de acordare a indemnizației pe o perioadă mai lungă de timp (3 ani)**, cu cuantumuri descrescătoare de la an la an: în primul an, indemnizația să-și păstreze cuantumul actual conform O.U.G. 148/2005 și Legii 118/2010, în anul 2, valoarea să corespundă unui procent de 50% din media veniturilor realizate pe ultimele 12 luni, fără a scădea sub valoarea plafonului minim de 600 de lei, iar în anul 3, să reprezintă o sumă fixă corespunzătoare plafonului minim.

Susținem programul de revizuire a modalităților de acordare a altor forme de sprijin și facilități sociale, monitorizarea acordării lor, astfel încât persoanele care au mod real nevoie de sprijin să beneficieze de acesta. De asemenea, atragem atenția asupra situației actuale când copiii între 0 și 3 ani și părinții lor sunt lipsiți de servicii variate și uniform răspândite geografic și, drept urmare, cerem Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale revizuirea politicilor sale privind politica de îngrijire și educare a copilului din această categorie de vârstă.

Pentru informații suplimentare contactați:

George Roman, Director programe Salvați Copiii România, (021) 316 61 76, george_roman@salvaticopiii.ro

Adina Turcu, Consilier juridic Salvați Copiii România, (021) 316 61 76, adina.turcu@salvaticopiii.ro

*Organizația Salvați Copiii România este o instituție cu rol social, a cărei misiune este aceea de a garanta **egalitatea de șanse pentru toți copiii**, indiferent de mediul din care aceștia provin, prin utilizarea propriei **expertize**, precum și prin activități de lobby și advocacy asupra factorilor de decizie și **mobilizarea** liderilor din societatea civilă. Salvați Copiii promovează de 20 ani drepturile copilului, în acord cu prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului. Peste 500.000 de copii au fost incluși în programe educative, de protecție și asistență medico-socială, de stimulare a participării lor în acțiuni de promovare și recunoaștere a drepturilor lor. Este membră a Alianței Internaționale Salvați Copiii, cea mai mare organizație independentă din lume de promovare a drepturilor copiilor, care cuprinde 29 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări. Pentru mai multe informații despre programele Salvați Copiii vizitați www.salvaticopiii.ro*